

Ο αυστριακός συνθέτης Friedrich Cerha

Είναι μεγάλη τιμή για το ελληνικό φιλόμουσο ακροατήριο να παρακολουθήσει από κοντά έναν μουσικό του καλλιτεχνικού διαμετρήματος του Friedrich Cerha. Η μουσική προσφορά του αυστριακού Cerha είναι εντυπωσιακά πληθωρική, τόσο ως προς τα είδη της μουσικής με τα οποία κατά καιρούς καταπιόστηκε, όσο και ως προς τις διαφορετικές ιδιότητες με τις οποίες κάθε φορά έδρασε. Γιατί αν θέλουμε να προσεγγίσουμε σωστά τη μουσική αυτή προσωπικότητα, θα πρέπει να θεωρήσουμε συνολικά το έργο του ως συνθέτη, μαέστρου και ιδρυτή μουσικών συνόλων και φεστιβάλ, χωρίς να προσπεράσουμε και τη συμβολή του στη μουσική πραγματικότητα με τον θεωρητικό του λόγο.

Ο Friedrich Cerha (1926-) μελέτησε βιολί και σύνθεση στη Μουσική Ακαδημία της Βιέννης και αργότερα στα θερινά τμήματα του Darmstadt. Σπούδασε επίσης Φιλοσοφία και Γερμανική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης. Το 1959 ίδρυσε το σύνολο Die Reihe (μαζί με τον Kurt Schwertsik), μετά την πρώτη περιοδεία του οποίου το 1962 ξεκίνησε τη διεθνή του καριέρα ως μαέστρος. Είχε ήδη προηγηθεί το 1960 η ίδρυση του συνόλου Camerata Frescobaldiana από τον ίδιο. Είναι εντυπωσιακό ότι ενώ τα δύο αυτά σύνολα δρουν παράλληλα, το πρώτο από αυτά αποτελεί μια ερμηνευτική πλατφόρμα για τη σύγχρονη μουσική και τη μουσική της Δεύτερης Σχολής της Βιέννης, ενώ το δεύτερο εστιάζει αντάξια στην ιταλική μουσική του 16ου και του 17ου αιώνα, παράγοντας σημαντικές ηχογραφήσεις. Στα 1978 ο Cerha ίδρυσε το πολύ σημαντικό φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής «Wege unserer Zeit». Από το 1959 μέχρι το 1988 διδασκε στην Ακαδημία της Βιέννης. Το 1986 μάλιστα του απονεμήθηκε το Κρατικό Βραβείο Γραμμάτων και Τεχνών από την Αυστριακή Κυβέρνηση. Η δραστηριότητα όμως που τον καταξίωσε διεθνώς και σίγουρα έχει επίσημα καταγραφεί στην ιστορία της δυτικής μουσικής υπήρξε η ολοκλήρωση της ενορχήστρωσης της τρίτης πράξης της όπερας Lulu (1962-78) του Berg.

Αν και οι πρώιμες μουσικές συνθέσεις του Cerha αποπνέουν μια νεοκλασική ατμόσφαιρα (δεν είναι τυχαίος άλλωστε ο τίτλος του έργου του αυτής της περιόδου Divertimento "Hommage a Stravinsky" (1954)), ο συνθέτης ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '50 γοητεύτηκε από τις σειραϊκές συνθετικές τεχνικές. Δεν τις ενστερνίστηκε όμως άκριτα, αφού κράτησε τις αποστάσεις του από την πουαντιγιστική ερμηνεία που έδωσε σε αυτές ο Webern. Στα 1959 με το έργο του Mouvement I-III, ο συνθέτης αναπτύσσει μια προσωπική μουσική γλώσσα, στην πιο «αβάντ γκαρντ» στιγμή της, που βασίζεται στον συνδυασμό διαφορετικών ηχητικών επιφανειών (Klangflächenkomposition). Από το 1962 όμως ο Cerha, ακολουθώντας περισσότερο συμβατικές μουσικές δομές, περνά σε μια νέα συνθετική φάση έκδηλη σε έργα του όπως το Curriculum (1972-3), και με κορύφωση την όπερά του Baal (1974-80). Από το 1980 και μετά, ο συνθέτης επιστρέφει συχνά σε παλιότερα έργα του, αφού γι' αυτόν καινοτομία δεν είναι η ίδια η δημιουργία του υλικού, αλλά περισσότερο η διαδικασία διαμόρφωσής του.

Υπό αυτό το πρίσμα, ο συνθέτης επεξεργάστηκε το παλαιότερο έργο του Μουσική για τρομπόνι και κουαρτέτο εγχόρδων, το οποίο ακούγεται στη συναυλία της Καμεράτα της 25ης Νοεμβρίου σύμφωνα με την πιο πρόσφατη, δεύτερη γραφή του, παραγγελία του Οργανισμού Μεγάλου Μουσικής Αθηνών.

Έργα του Friedrich Cerha στη Βιβλιοθήκη

Παρτιτούρες (Universal Editions)

Μουσική δωματίου: Enjambements (1959), Mouvements I-III (1959), Adaxl-suite (1970-1987), Curriculum (1971-1072), Klavierstücke: für Kinder oder solche, die es werden wollen (1964), I. Streichquartett (maquam) (1989), II. Streichquartett (1989-1990)

Φωνητικά έργα: Verzeichnis (1969), Eine letzte Art Chansons (1989)

Ορχηστρική μουσική: Sinfonie (1975), Double concerto for violin, violoncello and orchestra (1975-1976)

Σκηνικά έργα: Spiegel I, II, III, V (1972), Baal Gesänge (1974-1980)

Ηχογραφήσεις

Spiegel II (στο From Vienna, Arditti Quartet, France, Montaigne: Auvidis, 1994))
Streichquartett Nr. 3. Satz III (στο 75 Jahre Donaueschinger Musikstage 1921-1996, München: Con Legno, 1996)

Γραπτά

‘Zu meinem Musiktheater’, Für und wider die Literaturoper: zur Situation nach 1945, Thurnauer Schriften zum Musiktheater, Bd. 6, Laaber-Verlag: 1982.

Arbeitsbericht zur Herstellung des 3. Akts der Oper Lulu von Alban Berg, Wien: Universal Edition, 1979.

Μαριάννα Αναστασίου
Αθήνα, 1 Νοεμβρίου 2006